

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับนักศึกษา

สาขาวิชาการประถมศึกษา*

THE DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MODEL INTEGRATING FLIPPED CLASSROOM AND RESOURCE-BASED LEARNING TO ENHANCE SELF-DIRECTED LEARNING AMONG PRE-SERVICE ELEMENTARY TEACHERS

อัญชลี ธารสุข

Anchalee Thasook

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ภูเก็ต ประเทศไทย

Faculty of Education, Phuket Rajabhat University, Phuket, Thailand

Corresponding author E-mail: anchalee.t@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา กลุ่มภาคมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ภาคใต้ จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา จากพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน โดยภาพรวมตรงกับกรอบปฏิบัติย่อย ($\bar{X}$ = 2.16, S.D. = 0.41) และ 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.40) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ

การจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้, ห้องเรียนกลับด้าน, การใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน, การเรียนรู้แบบนำตนเอง, นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this study were to analyse fundamental information and to develop a learning management model integrating the flipped classroom and resource-based learning to enhance self-directed learning among pre-service elementary teachers. The participants were 205 pre-service elementary teachers from partner Rajabhat Universities in the southern region of Thailand. The research instruments consisted of a questionnaire on students' behaviours regarding flipped classroom practices, utilisation of learning resources, and self-directed learning, which served as the foundation for model development, and an evaluation form to assess the quality of the proposed learning management model. Data were analysed using mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). The findings revealed that: 1) The analysis of student teachers' behaviours in relation to flipped classroom practices, utilisation of learning resources, and self-directed learning indicated a low level of practice overall ($\bar{X}$ = 2.16, S.D. = 0.41); and 2) The developed learning management model integrating the flipped classroom and resource-based learning to enhance self-directed learning was evaluated as highly appropriate ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.40). The model consists of four main components: 1) Principles of the learning management model, 2) Objectives of the learning management model, 3) Learning management procedures, and 4) Assessment and evaluation of the learning management model.

Keywords: The Learning Management Model, Flipped Classroom, Resource-Based Learning, Self-Directed Learning, Pre-Service Elementary Teachers

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ (ธราญา จิตรขณาวณิช, 2560) โดยเฉพาะในบริบทของโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และวิกฤตการณ์ด้านสาธารณสุข ที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบการศึกษาในทุกกระดับ ส่งผลให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้จากเดิมไปสู่การเรียนรู้ในที่สุดคล้องกับบริบทที่หลากหลาย (Talib, M. A. et al., 2021) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยังได้เน้นย้ำถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีทักษะชีวิตและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา การออกแบบการเรียนรู้ใหม่ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการส่งเสริมการเรียนรู้โดยการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีมากขึ้น แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกลับสะท้อนถึงข้อจำกัดหลายประการ ทั้งในด้านความพร้อมของผู้เรียน ความแตกต่างในแรงจูงใจ รวมถึงคุณภาพของสื่อและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะในรูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ซึ่งแม้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเปิดโอกาสในการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แต่ยังพบปัญหาในการเชื่อมโยงการเรียนรู้นอกห้องเรียนกับในห้องเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพราะผู้เรียนมักขาดการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน ส่งผลต่อการปฏิบัติและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชั้นเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ ผู้เรียนบางคนเกิดความเครียดจากแบบทดสอบหรือไม่สามารถปรับตัวกับวิธีรูปแบบใหม่ได้ (Birova, L. et al., 2023) อีกทั้งการสะท้อนตนเองของผู้เรียนยังไม่เพียงพอ จึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างแท้จริง (Khan, E. H. et al., 2025) ซึ่งการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed Learning) เป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบในการควบคุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายส่วนตัวหรือตอบสนองต่อความต้องการของบริบทเฉพาะของแต่ละบุคคล (Morris, T. H., 2024) ซึ่งอาจจะนำไปสู่การล่อหลอมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีทักษะการเรียนรู้ และการสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านวิชาชีพที่สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้พัฒนาต่อยอดหรือประยุกต์ต่อไปได้

สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษา การพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองมีความสำคัญยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นรากฐานในการพัฒนาตนเองในฐานะผู้เรียนแล้ว ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาที่หลากหลายในอนาคต ท่ามกลางสังคมที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (ภาวิณี โสธายะเพ็ชร, 2565) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า นักศึกษากลุ่มนี้ยังขาดความสามารถในการกำกับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความสามารถในการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้กับการเรียน และขาดโอกาสในการสะท้อนคิด (สุรภฏฐ์ ธัญวงศ์, 2564) ส่งผลให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการใช้แหล่งเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและประสิทธิภาพ โดยคาดหวังว่างานวิจัยนี้จะสามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และตอบโจทย์ความต้องการของนักศึกษาครูในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นครูมืออาชีพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับนักศึกษาการประถมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาวิชาเอก/สาขาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ กลุ่มภาคีมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ จำนวน 3 แห่ง ทั้งหมดจำนวน 434 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขา/วิชาเอกการประถมศึกษาศึกษา คณะครุศาสตร์ กลุ่มภาคีมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ จำนวน 205 คน วิธีการได้มาซึ่งตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (วรณัฏฐ์ แกมเกตุ, 2555) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) หน่วยการสุ่มคือ นักศึกษาวิชาเอก/สาขาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ กลุ่มภาคีมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ โดยผู้วิจัยใช้มหาวิทยาลัยราชภัฏแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 3 แห่ง และคำนวณด้วยสูตร $n_i = N_i(n/N)$ (อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล, 2562) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ 1 จำนวน 42 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ 2 จำนวน 96 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ 3 จำนวน 67 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 30 ข้อ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ประกอบด้วย ข้อคำถาม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยกำหนด 4 เมื่อตรงกับการปฏิบัติมากที่สุด 3 เมื่อตรงกับการปฏิบัติมาก 2 เมื่อตรงกับการปฏิบัติน้อย และ 1 เมื่อตรงกับการปฏิบัติน้อยที่สุด ตามลำดับ และนำไปแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอแก่ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

2. แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สร้างขึ้นเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มีค่าความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาการประถมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ดำเนินการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน โดยใช้แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้และการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาการประถมศึกษา
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน
4. ดำเนินการออกแบบและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยใช้ข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสาร และการสังเคราะห์จากการสอบถาม มาจัดทำเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และแนวทางการการวัดและประเมินผล
5. นำเสนอารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เสนอแก่ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพ โดยประเมินความเหมาะสมของรูปแบบปรับปรุง และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาการประถมศึกษาสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้และการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาการประถมศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรม ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน และด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่ (N = 205)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	171	83.41
ชาย	34	16.59
รวม	205	100.00
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	46	22.44
ชั้นปีที่ 2	65	31.71
ชั้นปีที่ 3	77	37.56

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรม ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน และด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่ (N = 205)	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 4	17	8.29
รวม	205	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง จำนวน 205 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 171 คน (ร้อยละ 83.41) และเพศชาย จำนวน 34 คน (ร้อยละ 16.59) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 77 คน (ร้อยละ 37.56) รองลงมาศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 65 คน (ร้อยละ 31.71) ระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 46 คน (ร้อยละ 22.44) และระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 17 คน (ร้อยละ 8.29) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบนำตนเองของ นักศึกษาการประถมศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้และการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ พฤติกรรม
ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน			
1. นักศึกษาศึกษาเนื้อหาบทเรียนล่วงหน้าผ่านสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้	2.32	0.53	น้อย
2. นักศึกษาจดบันทึกประเด็นสำคัญจากการศึกษาเนื้อหาล่วงหน้า	2.28	0.50	น้อย
3. นักศึกษาเตรียมคำถามหรือข้อสงสัยเพื่อซักถามในชั้นเรียน	2.08	0.33	น้อย
4. นักศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนผ่านช่องทางออนไลน์ก่อนเข้าชั้นเรียน	2.08	0.63	น้อย
5. นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเข้าชั้นเรียน	2.28	0.57	น้อย
6. นักศึกษาทำแบบฝึกหัดก่อนเข้าชั้นเรียน	2.27	0.58	น้อย
7. นักศึกษามีส่วนร่วมในการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน	2.21	0.43	น้อย
8. นักศึกษาฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน	2.13	0.36	น้อย
9. นักศึกษาได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากผู้สอนระหว่างทำกิจกรรม	2.13	0.37	น้อย
10. นักศึกษานำเสนอผลงานหรือชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียน	2.13	0.37	น้อย
11. นักศึกษาแก้ไขงานตามคำแนะนำของผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น	2.13	0.36	น้อย
รวม	2.19	0.46	น้อย
ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้			
1. นักศึกษาเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ได้อย่างสะดวก	2.19	0.56	น้อย
2. นักศึกษาใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการศึกษาค้นคว้า	2.10	0.33	น้อย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้และการเรียนรู้แบบนำตนเอง (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ พฤติกรรม
3. นักศึกษาเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	2.09	0.32	น้อย
4. นักศึกษาสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์	2.10	0.33	น้อย
5. นักศึกษามีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้	2.10	0.33	น้อย
6. นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งเรียนรู้	2.16	0.39	น้อย
7. นักศึกษาสามารถสรุปความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ	2.14	0.38	น้อย
8. นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	2.12	0.36	น้อย
9. นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในการทำงาน	2.14	0.37	น้อย
10. นักศึกษาสามารถแบ่งปันความรู้จากแหล่งเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น	2.11	0.34	น้อย
รวม	2.13	0.37	น้อย
ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง			
1. นักศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง	2.16	0.39	น้อย
2. นักศึกษาสามารถวางแผนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	2.20	0.43	น้อย
3. นักศึกษาสามารถจัดสรรเวลาในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	2.16	0.42	น้อย
4. นักศึกษาเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง	2.19	0.43	น้อย
5. นักศึกษาสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง	2.11	0.35	น้อย
6. นักศึกษาสามารถระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาในการเรียนรู้	2.18	0.41	น้อย
7. นักศึกษาสามารถปรับปรุงวิธีการเรียนรู้เมื่อไม่บรรลุเป้าหมาย	2.16	0.39	น้อย
8. นักศึกษาสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้	2.12	0.38	น้อย
9. นักศึกษานำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	2.18	0.42	น้อย
รวม	2.16	0.40	น้อย
รวมทุกด้าน	2.16	0.41	น้อย

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน และด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาตอบแบบสอบถาม จำนวน 205 คน พบว่า โดยภาพรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษา ตรงกับการปฏิบัติ (น้อย) ($\bar{X} = 2.16$, S.D. = 0.41) ด้านที่ตรงกับการปฏิบัติ (น้อย) คือ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ($\bar{X} = 2.19$, S.D. = 0.46) ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาการประถมศึกษา ($\bar{X} = 2.16$, S.D. = 0.40) และด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.13$, S.D. = 0.37) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และมีความเหมาะสมมากที่สุด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความเหมาะสม
1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์รูปแบบการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
4. การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	3.67	0.58	มาก
รวม	4.42	0.40	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยรวมมีเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.40) โดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ วัตถุประสงค์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.58) ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.58) และการวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

จากผลการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาการประถมศึกษาสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและกำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสะท้อนว่านักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวในระดับต่ำ และควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม และ 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่าการวิจัยนี้สามารถพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมสูง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาการประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน และด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและกำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 และโดยภาพรวมนักศึกษามีการปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน ตรงกับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.16$, S.D. = 0.41) สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษายังขาดและไม่ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน การใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของตนเอง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Birova, L. et al. ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเพียงอย่างเดียวไม่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองได้อย่างสมบูรณ์ หากขาดการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน รวมถึงการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากผู้สอนและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม (Birova, L. et al., 2023) อีกทั้งการที่นักศึกษาการประถมศึกษา มีระดับการปฏิบัติน้อยในด้านดังกล่าว อาจมีสาเหตุจากการไม่ได้รับการฝึกปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ Izadpanah, S. ที่พบว่า นักศึกษาขาดความเข้าใจในบทบาทของตนในฐานะผู้เรียนที่มีความรับผิดชอบ ในการกำกับการเรียนรู้ของตนเอง ตลอดจนยังไม่เคยได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องพัฒนาหรือออกแบบเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้รูปแบบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ดังกล่าว (Izadpanah, S., 2022)

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ 3 ประการ ได้แก่

2.1.1 การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายก่อนเข้าห้องเรียน ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ เช่น สื่อดิจิทัล วิดีโอ บทความ หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้อหา โดยอาศัยทักษะการสืบค้น วิเคราะห์ และประเมินข้อมูล ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2.1.2 การเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยเน้นกระบวนการคิด และการมีปฏิสัมพันธ์ โดยผู้เรียนนำความรู้จากการเรียนรู้นอกห้อง มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำกิจกรรมกลุ่ม อภิปราย หรือแก้ปัญหา ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ การประเมิน และการสังเคราะห์ความรู้ ผ่านการทำงานร่วมกันโดยใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่ผู้เรียนได้ศึกษาไว้ล่วงหน้า

2.1.3 บทบาทของครูในฐานะผู้ออกแบบและสนับสนุนการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและมีเป้าหมายครูมีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีจุดหมาย ติดตามความเข้าใจของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน และกระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด ทั้งในการเรียนรู้ก่อนเข้าเรียนและระหว่างกิจกรรมในชั้นเรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

ทั้งนี้หลักการทั้ง 3 ประการ สอดคล้องกับแนวคิดของ Mishall, P. et al. ที่กล่าวว่าการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น มีการเตรียมตัวล่วงหน้าด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล ในขณะเดียวกัน ครูมีบทบาทในการสนับสนุนและออกแบบกิจกรรมที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมาแล้วให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึก (Mishall, P. L. et al., 2025) สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น มีเป้าหมาย ชัดเจน และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนอย่างแท้จริง

2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาการประถมศึกษา ถือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษา ที่ต้องสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองในอนาคต ซึ่ง Chikeme, P. et al. ให้การสนับสนุนว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมความสามารถในการควบคุมการเรียนรู้ วางแผน และสะท้อนตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนแบบนำตนเอง (Chikeme, P. et al., 2024)

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียน โดยผู้สอนจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ วิดีโอ บทความ โดยผู้สอนกำหนดคำถามกระตุ้นการคิดเพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้อย่างชัดเจน และให้ผู้เรียนจดบันทึกความเข้าใจ ความสงสัย หรือจุดที่ยากแลกเปลี่ยน

ขั้นตอนที่ 2 การนำความรู้เข้าสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจ เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการในชั้นเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประมวลความรู้ และแก้ปัญหาในประเด็นที่สงสัย โดยผู้สอนชี้แจงหรืออธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ผู้เรียนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ประกอบด้วย ขั้นตอนย่อย 2 ขั้น ดังนี้ 1) ผู้เรียนเสนอประเด็นการเรียนรู้จากคำถามที่ผู้สอนมอบหมาย โดยเสนอประเด็นที่เกิดการเรียนรู้ และประเด็นที่ยังสงสัยหรือเข้าใจคลาดเคลื่อน และ 2) ผู้สอนชี้แจงหรืออธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ผู้เรียนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน

ขั้นตอนที่ 3 การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิด เป็นขั้นตอนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์ สร้างแผนปฏิบัติ หรือออกแบบชิ้นงาน เพื่อฝึกการวิเคราะห์ ประเมิน และสังเคราะห์ และใช้แหล่งเรียนรู้ที่ศึกษามาเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจหรือแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนคิดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนตระหนักรู้การเรียนรู้ของตนและเพื่อสามารถนำไปพัฒนาตนได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนประเมินตนเองตามเกณฑ์ และให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน และเพื่อนประเมินกลับ เพื่อพัฒนาแนวคิดและการเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 5 การเสริมแรงและออกแบบแผนการเรียนรู้ต่อยอด เป็นขั้นตอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ระยะยาวและปรับแนวทางตามศักยภาพรายบุคคล โดยผู้สอนให้ข้อเสนอแนะรายบุคคล และกลุ่ม แนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมหรือภาระงานทางเลือกที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การเตรียมการเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยใช้สื่อและคำถามกระตุ้น

คิด เพื่อพัฒนาเป้าหมายการเรียนรู้ส่วนบุคคล การแลกเปลี่ยนในชั้นเรียนเพื่อปรับความเข้าใจและต่อยอดความรู้ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดขั้นสูง การสะท้อนตนและประเมินผลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไปจนถึงการออกแบบแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของ Khodaei, S. et al. ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการนำตนเอง ประกอบด้วย ด้านความต้องการในการเรียนรู้ และการควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง (Khodaei, S. et al., 2022) และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Chen, Y. C. et al. ที่ชี้ว่า ขั้นตอนการเรียนรู้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ที่มีการเตรียมเนื้อหาล่วงหน้า การเรียนรู้ร่วมกัน และการสะท้อนผลด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Chen, Y. C. et al., 2021) ของนักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Dinigrat, S. W. M. & Ngussa, B. M. ยังเสนอว่า ขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาททั้งในการวางแผน ลงมือทำ และประเมินผลของตนเอง จะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และตระหนักรู้ต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Dinigrat, S. W. M. & Ngussa, B. M., 2022) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้ที่นักศึกษาการประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ การทดสอบก่อนและหลังเรียน การสังเกตพฤติกรรม การสะท้อนความเข้าใจ การใช้คำถามปลายเปิด สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ที่แท้จริงในด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chikeme, P. et al. ที่ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวส่งผลเชิงบวกต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้เครื่องมือประเมินผลที่หลากหลายทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่สะท้อนความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างรอบด้าน (Chikeme, P. et al., 2024)

ทั้งนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านรวมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.40) ซึ่งสะท้อนว่าแนวคิดและการออกแบบรูปแบบนี้มีความชัดเจน ครอบคลุม และสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้แบบเชิงรุก และส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yousufi, U. ที่เสนอว่ารูปแบบห้องเรียนกลับด้านช่วยให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมล่วงหน้าและใช้เวลาในชั้นเรียนเพื่อฝึกกระบวนการคิดขั้นสูงได้ดียิ่งขึ้น (Yousufi, U., 2020) ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านรวมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาการประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาครูการประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับน้อย จึงควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านรวมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นประสบการณ์ตรงและการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้จริงในชุมชน สำหรับการวิจัย

ในอนาคต ควรศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาการประถมศึกษา เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว และพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษาในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ ควรมีการส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจภายในแก่ผู้เรียนให้เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง จัดระบบการให้คำปรึกษา และติดตามพฤติกรรมการณ์เรียนอย่างเป็นระบบ พัฒนาสื่อและชุดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อรองรับรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อีกทั้งควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างคณะครุศาสตร์กับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง และสุดท้ายควรกำหนดนโยบายระดับคณะเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในแนวทางนี้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ ที่เล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญของการวิจัยและให้การสนับสนุนการดำเนินการวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- ธราญา จิตรขญาวนิช. (2560). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิณี โสธายะเพ็ชร. (2565). การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาครูเอกประถมศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง ในการก้าวเข้าสู่วิชาชีพครู. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 33(20), 157-168.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรภัญ ธีธวงค์. (2564). การจัดการเรียนรู้ยุคใหม่. วารสารครุศาสตร์, 49(3), 1-12.
- อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล. (2562). การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Birova, L. et al. (2023). Flipped classroom in EFL: A teaching experience with pre-service teachers. *Frontiers in Psychology*, 14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1269981>.
- Chen, Y. C. et al. (2021). Effect of flipped teaching on cognitive load level with mobile devices: the case of a graphic design course. *Sustainability*, 13(13), 7092. <https://doi.org/10.3390/su13137092>.
- Chikeme, P. et al. (2024). Self-directed learning readiness and learning achievements of a flipped classroom model approach in research methods class: A quasi-experimental study. *Nurse Education in Practice*, 77, 103968. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2024.103968>.

- Diningrat, S. W. M. & Ngussa, B. M. (2022). Effect of online flipped classroom on students' self-directed learning: a case of some universities in Indonesia. *Journal of Educators Online*, 19(3). <http://dx.doi.org/10.9743/JEO.2022.19.3.7>.
- Izadpanah, S. (2022). The impact of flipped teaching on EFL students' academic resilience, self-directed learning, and learners' autonomy. *Frontiers in Psychology*, 13, 981844. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.981844>.
- Khan, E. H. et al. (2025). Readiness for self-directed learning among undergraduate medical students in Khyber Pakhtunkhwa during COVID-19, Pakistan. *BMC Medical Education*, 25(165), 1-12.
- Khodaei, S. et al. (2022). The effect of the online flipped classroom on self-directed learning readiness and metacognitive awareness in nursing students during the COVID-19 pandemic. *BMC Nursing*, 21, 22. <https://doi.org/10.1186/s12912-022-00804-6>.
- Mishall, P. L. et al. (2025). The application of flipped classroom strategies in medical education: A review and recommendations. *Medical Science Educator*, 35(2025), 531-540.
- Morris, T. H. (2024). Four dimensions of self-directed learning: A fundamental meta-competence in a changing world. *Adult Education Quarterly*, 74(3), 236-254.
- Talib, M. A. et al. (2021). Analytical study on the impact of technology in higher education during the age of COVID-19: Systematic literature review. *Education and Information Technologies*, 26, 6719-6746. <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10507-1>.
- Yousufi, U. (2020). An integrative review of flipped classroom model. *American Journal of Educational Research*, 8(2), 90-97.